

แผนแม่บท และทิศทางการดำเนินงานภายใต้ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

โดย นายสำเริง แสงภู่วงค์
รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

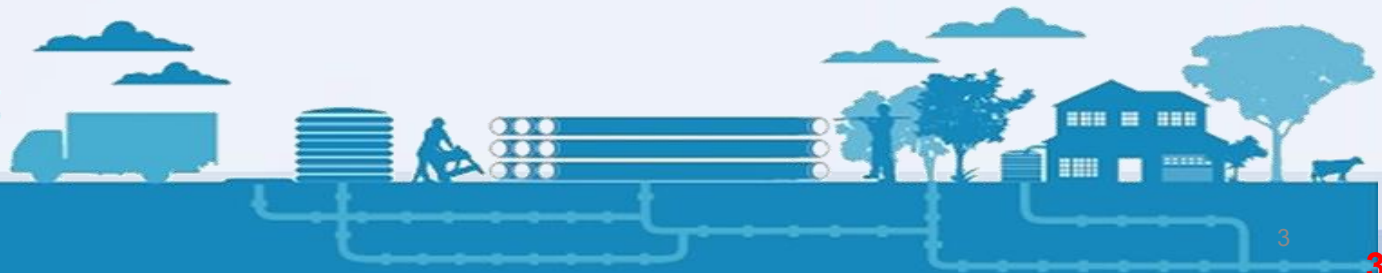
1. ประเด็นสถานการณ์ และทิศทางการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ
2. ความเชื่อมโยงกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง
3. แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี
4. ทิศทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ 20 ปี

1. ประเด็นสถานการณ์ และทิศทางการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ

Water
management

ทิศทางการพัฒนาของประเทศ

ภาคเหนือ

ฐานเศรษฐกิจสร้างเสริมมูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

อ.ก.บ.ก.

- พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่อง
- ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ เชื่อมกับ GMS BIMSTEC และ AEC
- ฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และปลอดภัย เชื่อมสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าเพิ่มสูง
- พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน
- อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ จัดระบบบริหารจัดการน้ำ ป้องกัน/แก้ไขหมอกควัน

ภาคกลาง

พัฒนากรุงเทพฯ สุ่มหานครทันสมัย และภาคกลางเป็นฐานการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง

- พัฒนารุงเทพฯ เป็นมหานครทันสมัยระดับโลก พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง
- พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติและเชื่อมโยงเพื่อกระจายการท่องเที่ยวทั้งภาค
- ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์
- บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติ และคงความสมดุลของระบบนิเวศ
- เปิดประตูการค้า/การลงทุน/การท่องเที่ยว เชื่อมโยงทวาย-ภาคกลาง-EEC
- พัฒนาความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมกับทุกภาค

ภาคใต้

ภาคใต้เป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศระดับโลก ศูนย์กลางผลิตภัณฑยางพาราและปาล์มน้ำมันประเทศ และเมืองเศรษฐกิจเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับภูมิภาคอื่นของโลก

- พัฒนาการท่องเที่ยวของภาคให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก
- พัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ
- พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาค
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงการค้าโลก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

- บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต
- แก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย
- สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและ EEC เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ของภาค
- ใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

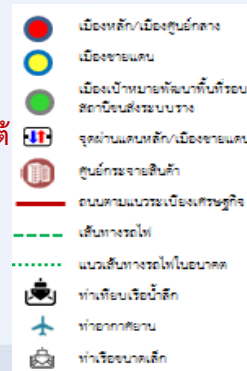
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ฐานเศรษฐกิจชั้นนำ

- พัฒนา EEC ให้ทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
- พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
- ปรับปรุงมาตรฐานสินค้า/บริการด้านการท่องเที่ยว
- พัฒนา SEZ ให้เป็นประตูเศรษฐกิจเพื่อนบ้าน
- เร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ/มลพิษ

ภาคใต้ชายแดน

เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้ และการพัฒนาเศรษฐกิจของมาเลเซียและสิงคโปร์

- พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เพื่อความมั่นคงให้กับภาคการผลิต
- พัฒนาเมืองสู่ไฮเทค-โลก และเมืองเบตงให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน
- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ที่มา : สศช.

ทิศทางการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ

ภาคเหนือ

- พัฒนาูปาด่น้ำและจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำสนับสนุนเมืองหลัก และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- บรรเทาอุทกภัยที่ลาดเชิงเขา โดยการเตือนภัย การปรับตัว และหนีภัย
- บรรเทาอุทกภัยลุ่มน้ำยม-น่านตอนล่าง
- สร้างความสมดุลระหว่างการใช้น้ดินต้นน้ำและท้ายน้ำ เพื่อลดกระทบจากภัยแล้งและอุทกภัย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- พัฒนาแหล่งน้ำต้นทุน/ผันน้ำให้ภาคเกษตร และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- พัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่เขตรน้ำฝนที่มีศักยภาพ น้ำผิวดิน/บาดาล
- จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ไม่มีศักยภาพ
- การบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ การแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง
- การบริหารจัดการพื้นที่เขตร (Zoning)

ภาคกลาง

- พัฒนน้ำต้นทุนและระบบการจัดสรรน้ำ เพื่อรองรับการเป็นพื้นที่เศรษฐกิจอันดับ 1 ของประเทศ
- วางแผน และขับเคลื่อนโครงการบรรเทาอุทกภัยลุ่มน้ำเจ้าพระยาและท่าจีนตอนล่าง
- ปรับปรุงลำน้ำสายหลัก เพื่อการคมนาคม และการระบายน้ำ
- การบริหารจัดการน้ำให้สมดุลกับน้ำต้นทุน
- การวางแผนพัฒนาระบบจัดการน้ำในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง ในระยะ 50

ภาคตะวันออก

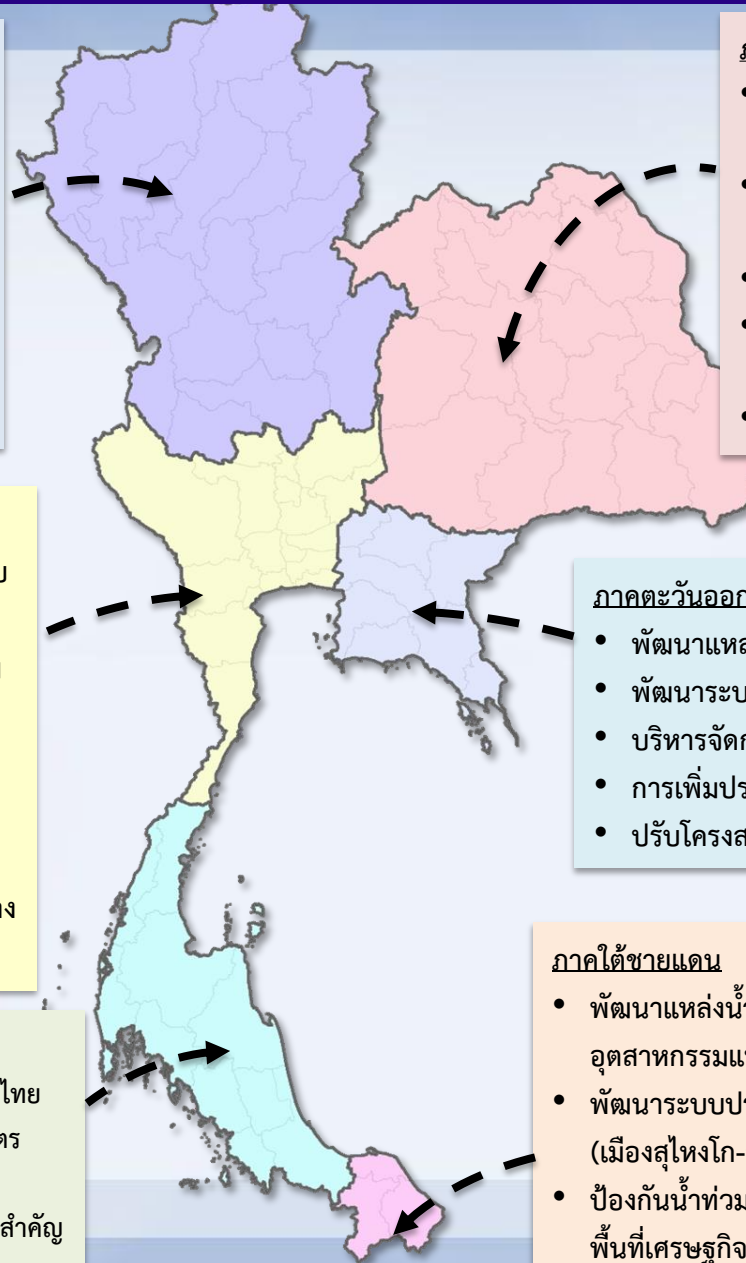
- พัฒนาแหล่งน้ำ/โครงข่ายน้ำเพื่อพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC
- พัฒนาระบบประปารองรับชุมชนเมือง และการท่องเที่ยว
- บริหารจัดการน้ำเพื่อสนับสนุนภาคเกษตรและภาคเศรษฐกิจ
- การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ
- ปรับโครงสร้างการใช้ในภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตร

ภาคใต้

- สนับสนุนน้ำเพื่อการท่องเที่ยว ผังอันดามัน และผังอ่าวไทย
- พัฒนาแหล่งน้ำเฉพาะพื้นที่ เพื่อสนับสนุนภาคการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูป และ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- การบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ /เศรษฐกิจสำคัญ
- การจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เขตร

ภาคใต้ชายแดน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูป
- พัฒนาระบบประปาเพื่อพัฒนาแหล่งการค้า/ท่องเที่ยวชายแดน (เมืองสุโขทัย-ลก และเมืองเบตง)
- ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยว และพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ

2. ความเชื่อมโยงกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง

Water
management

ระดับของแผนงาน

1

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (แผนระดับที่ 1)

: เป้าหมายการพัฒนาประเทศ

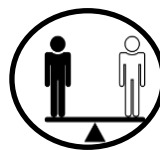
การสร้างความมั่นคง

การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

การพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพคน

การสร้างโอกาสและความ
เสมอภาคทางสังคม

การเติบโตที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม

การปรับสมดุลและพัฒนา
ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 2) : แผนที่ 19 แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

23 แผนงาน

19
การบริหารจัดการ
น้ำทั้งระบบ

- 19.1 พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ
- 19.2 เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล
- 19.3 อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

3

แผนแม่บทน้ำ (แผนระดับที่ 3) : สนับสนุนเป้าหมายของแผนระดับที่ 2

การจัดการน้ำ
อุปโภคบริโภค

การสร้างความมั่นคง
ของน้ำภาคการผลิต

การจัดการน้ำท่วม
และอุทกภัย

การจัดการคุณภาพน้ำและ
อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

การอนุรักษ์ฟื้นฟู
สภาพป่าต้นน้ำ

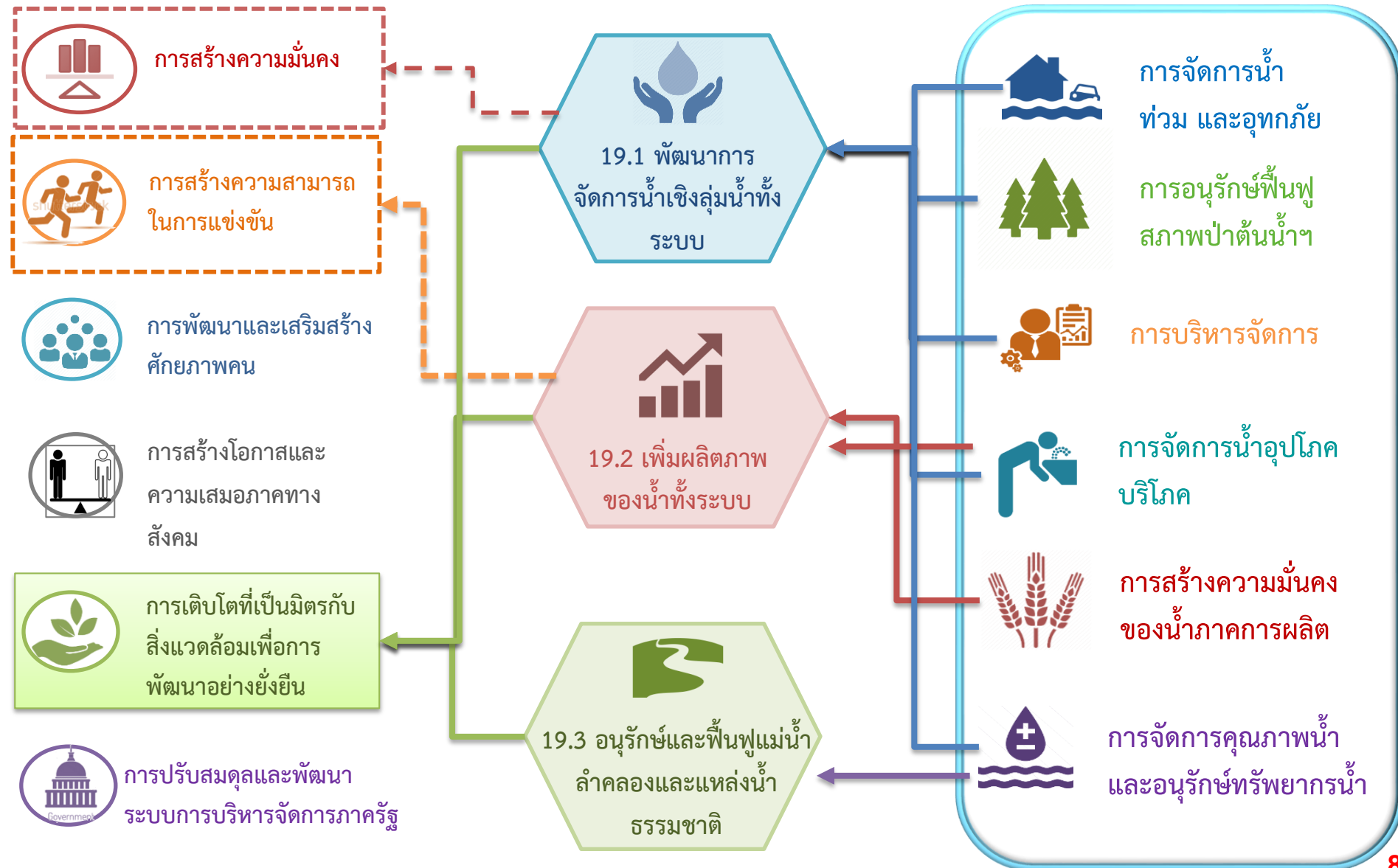
การบริหารจัดการ

ความเชื่อมโยงของแผน 3 ระดับ (โครงสร้างของแผน)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

แผนแม่บทประเด็นที่ 19

แผนแม่บท (ระดับที่ 3)

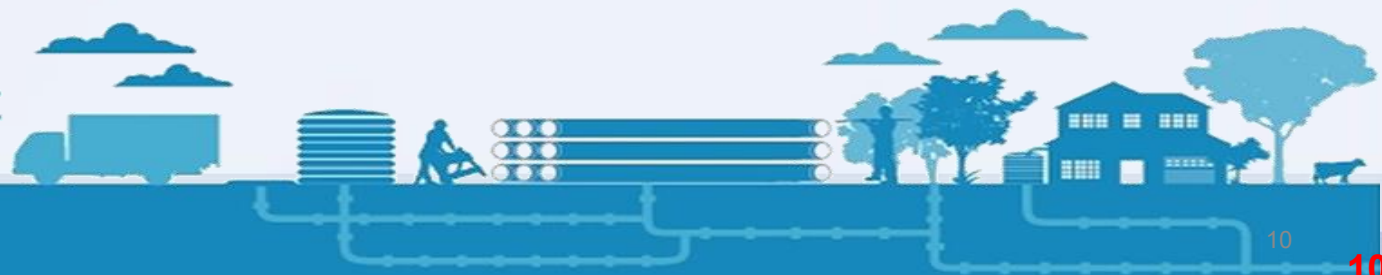

3. แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

Water
management

ทำไมต้องมี ?

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (2561-2580)

1. ปัญหาเรื่องน้ำ / ภัยธรรมชาติ เกิดถี่ขึ้น รุนแรงขึ้น กว้างขวางขึ้น

- 1.1 ขาดแคลนน้ำ (อุปโภค-บริโภค รักษาสิ่งแวดล้อม เกษตรอุตสาหกรรม)
- 1.2 น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม (ในเมือง ชนบท สถานที่ท่องเที่ยว)
- 1.3 คุณภาพน้ำ (น้ำเสีย น้ำเค็ม)

2. ขาดการบูรณาการ และวางแผนการแก้ไขปัญหาทั้งระบบ ทั้งเชิงพื้นที่และโครงการ การพัฒนาไม่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ และ อื่นๆที่เกี่ยวข้อง ขาดการติดตามและประเมินผล เพื่อวัดความสำเร็จของการดำเนินการ

3. เพื่อสนับสนุน - ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี

- แผนปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 12 (2560-64)
- พรบ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (มาตรา 17 (1))

กรอบแนวทางการปรับปรุงแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เป้าประสงค์แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

- ประปาหมู่บ้านมีคุณภาพได้มาตรฐานภายในปี 2573
- ขยายเขตประปา/สำรองน้ำต้นทุนรองรับเมืองหลัก/ท่องเที่ยว/เศรษฐกิจสำคัญ
- อัตราการใช้น้ำต่อประชากรไม่เพิ่ม และมีอัตราลดลงในอนาคต (2570)

2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

- พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำให้เต็มศักยภาพ
- พัฒนาแหล่งน้ำทางเลือกสนับสนุนพื้นที่สำคัญ
- การจัดหาพื้นที่ในพื้นที่เกษตรน้ำฝนลดความเสี่ยง/ความเสียหายในพื้นที่วิกฤติ ร้อยละ 50
- การเพิ่มผลิตภาพและปรับโครงสร้างการใช้น้ำ

3

3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

- การปรับปรุงการระบายน้ำ/สิ่งกีดขวางทางน้ำ
- จัดทำฝังลุ่มน้ำ และบังคับใช้ในฝังเมืองรวม/จังหวัดทุกลุ่มน้ำ
- ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง 764 เมือง
- บรรเทาอุทกภัยพื้นที่วิกฤติ ร้อยละ 60
- เพิ่มประสิทธิภาพการปรับตัวและเผชิญเหตุในพื้นที่น้ำท่วม

6

6 การบริหารจัดการ

- องค์กร กฎหมาย แผนแม่บท
- ความร่วมมือระหว่างประเทศ แหล่งเงินทุน
- ระบบฐานข้อมูล ระบบติดตามประเมินผล
- สนับสนุนการมีส่วนร่วม (รัฐ-เอกชน)
- พัฒนาวิจัย นวัตกรรม เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มภาคบริการและการผลิต

13

4 การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

- การป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียที่ต้นทาง
- พัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน
- การนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่
- จัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ
- พื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ

5

5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ

- ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม
- ป้องกันการเกิดการชะล้างและการพังทลายของดินในพื้นที่เกษตรลาดชัน

แผนแม่บทด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

เป้าประสงค์

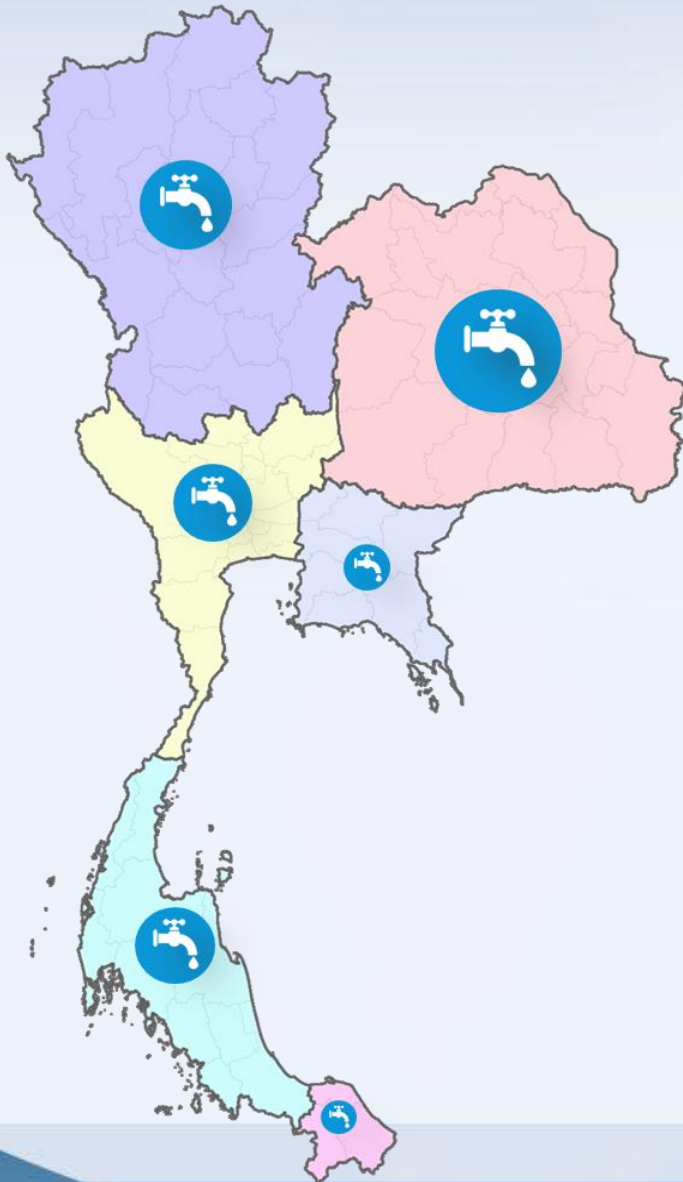
ประปาหมู่บ้านมีคุณภาพได้มาตรฐานน้ำดื่ม ภายในปี 2573 (SDGs)

รองรับการขยายตัวของพื้นที่เมืองหลัก เมืองท่องเที่ยว และพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ ในช่วง 20 ปี

การประหยัดน้ำ / อัตราการใช้น้ำต่อประชากรไม่เพิ่ม และมีอัตราการลดลงในอนาคต (2570)

แผนแม่บทด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

กลยุทธ์

1

การพัฒนา/ขยายเขตและเพิ่ม
ประสิทธิภาพประปาหมู่บ้านให้ได้
มาตรฐาน

2

พัฒนาระบบประปาเมือง
และพื้นที่เศรษฐกิจ

3

พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน
และราคาที่เหมาะสม

4

การประหยัดน้ำในทุกภาคส่วน
(ครัวเรือน/บริการ/อุตสาหกรรม)

เป้าหมาย

ก่อสร้างระบบประปา 256 หมู่บ้าน
ซ่อมระบบประปา 14,534 หมู่บ้าน
(ทบ. 614 หมู่บ้าน)

ขยายเขตประปา 388 เมือง
แหล่งน้ำสำรอง 346 ล้าน ลบ.ม.

ทุกหมู่บ้านที่น้ำดื่มสะอาดได้มาตรฐาน
แจกจ่ายน้ำสะอาด 4,015 แห่ง /
366,700 ครัวเรือน

ปริมาณการใช้น้ำไม่เกิน
215 ลิตร/คน/วัน

แผนแม่บทด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

ประเด็นการขับเคลื่อน

แนวทางการขับเคลื่อน

1

พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน
และราคาที่เหมาะสม

เป็นหน่วยหลักในการขับเคลื่อนวางแผนและประสานงานเพื่อดำเนินงาน

จัดทำโครงการนำร่อง และถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มขีดความสามารถให้ท้องถิ่น

รับรองมาตรฐานระบบประปาหมู่บ้านตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำประปาดื่มได้
และสนับสนุนการตรวจวัดคุณภาพคุณภาพน้ำประปาให้แก่ท้องถิ่น

2

แผนงานประปาเมืองหลัก
พื้นที่เศรษฐกิจ

ประสานเป้าหมายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อกำหนดแผนงาน
โครงการรองรับในอนาคต

พัฒนา/ขยายเขตพื้นที่ให้บริการน้ำประปาเมืองหลักแหล่ง
ท่องเที่ยว พื้นที่เศรษฐกิจ และพื้นที่ชายขอบ

3

การประหยัดน้ำภาค
ครัวเรือนและบริการ

เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน

- กำหนดเป้าหมายจากค่าการใช้น้ำเฉลี่ยในปัจจุบัน/
- จัดทำแผนการลดการใช้น้ำในพื้นที่นำร่อง

เป้าประสงค์

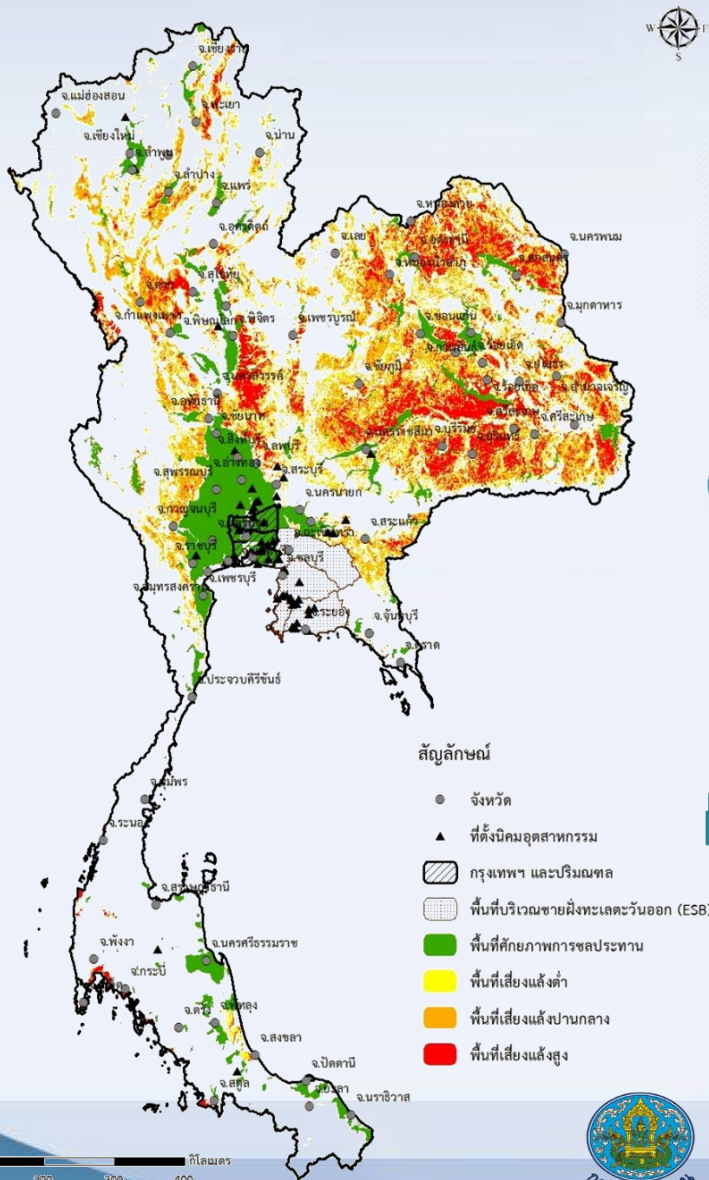
พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ/**แหล่งน้ำสำรอง**และระบบส่งน้ำใหม่ ให้เต็มศักยภาพ

การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน เพื่อขยายโอกาสจากศักยภาพโครงการขนาดเล็ก และลดความเสี่ยงในพื้นที่ไม่มีศักยภาพ ลดความเสี่ยง/ความเสียหายลงร้อยละ 50

การเพิ่มผลิตภาพและปรับโครงสร้างการใช้น้ำ โดยดำเนินการร่วมกับ ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แผนแม่บทด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงภาคการผลิต

กลยุทธ์/เป้าหมาย

①

การจัดการด้านความต้องการ

ประหยัดน้ำ 152
ล้าน ลบ.ม.

②

เพิ่มประสิทธิภาพโครงการ
แหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำเดิม

ปริมาณน้ำ
6,356 ล้าน ลบ.ม.

③

การจัดหาน้ำในพื้นที่
เกษตรน้ำฝน

ปริมาณน้ำ 12,388 ล้าน
ลบ.ม. พื้นที่ 13 ล้านไร่
(ทบ. 858 ล้าน ลบ.ม.
พื้นที่ 1.5 ล้านไร่)

④

การพัฒนาแหล่งเก็บกัก
น้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่

ปริมาณน้ำ 13,439 ล้าน ลบ.ม.
พื้นที่รับประโยชน์ 18 ล้านไร่
(ทบ. 196 ล้านลบ.ม.)

⑤

พัฒนาระบบผันน้ำและระบบ
เชื่อมโยงแหล่งน้ำ

ปริมาณน้ำ 2,596 ล้าน ลบ.ม.

⑥

เพิ่มผลิตภาพภาคการผลิต

ดำเนินการร่องพื้นที่เพาะปลูก
1,242 แปลง (6,210 ไร่)

⑦

เพิ่มน้ำต้นทุนโดยการ
ปฏิบัติการฝนหลวง

ร้อยละ 90 ของการปฏิบัติ
การฝนหลวงเติมน้ำในเขื่อน
ตามที่ร้องขอ

แผนแม่บทด้านที่ 2 การจัดการน้ำภาคการผลิต

ประเด็นการขับเคลื่อน

แนวทางการขับเคลื่อน

1

การจัดการน้ำ
ในพื้นที่เกษตรน้ำฝน

เป็นหน่วยหลักในการขับเคลื่อนวางแผนและประสานงานเพื่อดำเนินงานเชิงพื้นที่

พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก พื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ ระบบกระจายน้ำ
การใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ ไม่มีศักยภาพในการ
พัฒนาหรือเป็นพื้นที่คุณสมบัติไม่เหมาะสม

2

การจัดการในพื้นที่พิเศษที่
ต้องวางแผนเชิงบูรณาการ

เป็นหน่วยประสานงานและขับเคลื่อนในการวางแผนหลักของแต่ละ
พื้นที่วิกฤตและบูรณาการหน่วยงานตามภารกิจ

เป็นหน่วยดำเนินการโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์สูง มีผลกระทบต่อ
ปัญหา มีความสอดคล้องกัน

3

การประหยัดน้ำใน
ภาคอุตสาหกรรม

สนับสนุนเทคนิคให้โรงงานที่ใช้น้ำมาก และในระยะต่อไป
มีการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ และการประหยัดน้ำ

ขับเคลื่อนงานวิจัย เพื่อกำหนดแนวทาง เทคโนโลยี และการปฏิบัติ หลังจาก
นั้นภายใน 3-5 ปี จะเริ่มดำเนินการสนับสนุนให้โรงงานดำเนินการ

แผนแม่บทด้านที่ 2 การจัดการน้ำภาคการผลิต (ต่อ)

ประเด็นการขับเคลื่อน

4

การเพิ่มผลิตภาพ
และปรับโครงสร้างการใช้น้ำ

รวบรวมการใช้น้ำภาคการผลิตรายพื้นที่สำคัญ เพื่อกำหนด
สัดส่วนการใช้น้ำ

ส่งเสริมการเกษตรในการปรับเป็นพืชมูลค่าสูง

ขับเคลื่อนในพื้นที่อุตสาหกรรมภาคตะวันออก และลุ่มน้ำที่มีความ
เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

5

เร่งรัดการเตรียมความ
พร้อมโครงการผันน้ำ

เป็นหน่วยประสานงานและขับเคลื่อนในการวางแผน
หลักการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ

- 1) เพิ่มน้ำต้นทุนเขื่อนภูมิพล เพื่อลดความเสี่ยงน้ำแล้งในภาคกลาง
- 2) เตรียมความพร้อม เร่งรัดโครงการผันน้ำโขงระยะที่ 1 เพื่อ
สนับสนุนการเกษตร/เมืองหลัก

แผนแม่บทด้านที่ 6 การบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

ปรับปรุงกฎหมายน้ำและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย

จัดตั้งองค์กรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กนช./คณะกรรมการลุ่มน้ำ/ ฯลฯ)

การจัดทำแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการน้ำ พร้อมทั้งการติดตามและประเมินผล

ทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจ (คลังน้ำชาติ)

การศึกษาวิจัย และพัฒนา เพื่ออุดช่องว่างการดำเนินงานในแผนแม่บทฯ น้ำ

เตรียมความพร้อม ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แผนแม่บทด้านที่ 6 การบริหารจัดการ

กลยุทธ์

เป้าหมาย

1 จัดทำ ปรับปรุง กฎหมาย องค์กร
ด้านการบริหารจัดการน้ำ

- จัดทำกฎหมายรองที่เกี่ยวข้อง
- จัดตั้ง กนช. /คณะกรรมการลุ่มน้ำ (ทุกลุ่มน้ำ) รองรับ
ภารกิจตาม ร่างพรบ.ทรัพยากรน้ำ สทช. องค์กรผู้ใช้น้ำ

2 การจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำ

- แผนแม่บท/แผนปฏิบัติการ/แผนในภาวะวิกฤติ
- ข้อตกลง/ความร่วมมือ/แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศ

3 การติดตามและประเมินผล

ประเมินผลในระดับผลกระทบ

4 พัฒนาระบบฐานข้อมูล และ
ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

- มีระบบฐานข้อมูลที่ทันสมัย ถูกต้อง
- บูรณาการเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยงาน
- ครอบคลุมทั้งระดับชาติ ลุ่มน้ำและชุมชน

5 การศึกษาวิจัย และพัฒนาแนว
ทางการจัดการน้ำ

งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ใช้
ประโยชน์ที่ถูกนำมาใช้บริหารจัดการน้ำ

6 การประชาสัมพันธ์ และการมีส่วน
ร่วมในการบริหารจัดการน้ำ และ
พัฒนาบุคลากร

สร้างการรับรู้นโยบาย แผนแม่บทการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาและ
บริหารจัดการน้ำ

แผนแม่บทด้านที่ 6 การบริหารจัดการน้ำ

ประเด็นการขับเคลื่อน

แนวทางการขับเคลื่อน

1

การจัดทำอนุบัญญัติ และการ
จัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ

เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการและประสานงานในการ
ขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับประเทศและลุ่มน้ำ

2

แผนแม่บทการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ 20 ปี

จัดทำและถ่ายทอดเป้าหมายลงสู่การดำเนินงานระดับลุ่มน้ำและ
แผนปฏิบัติการ รวมถึงติดตาม ประเมินผล

3

การศึกษา วิจัย และพัฒนาระดับ
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กำหนดประเด็นงานวิจัย นวัตกรรมที่เป็นช่องว่าง ภายในปี พ.ศ.
2563 และขับเคลื่อนด้วยการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุน
การเพิ่มมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิตและบริการต่อไป

4

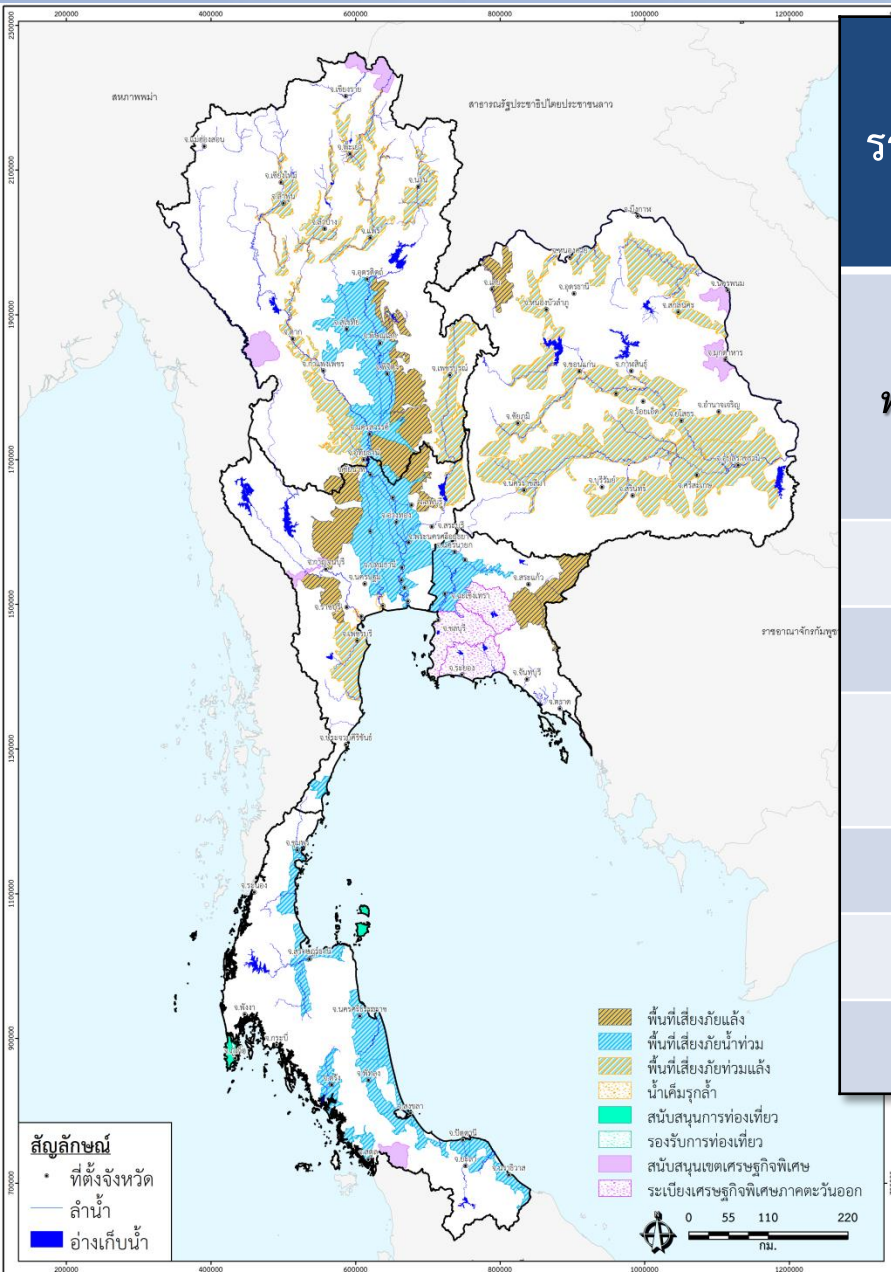

การพัฒนาระบบ
ฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำ
และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา
และเชื่อมโยงระบบคลังข้อมูลน้ำและระบบโทรมาตร

การแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ (Area Based)

รวมArea-Based (แห่ง/ล้านไร่)		พื้นที่ประสบปัญหา ด้านน้ำ (แห่ง/ล้านไร่)		พื้นที่พัฒนา* (แห่ง/ล้านไร่)
ทั่วประเทศ	66	ท่วม 18	11.24	ศก.พิเศษ 10 ท่องเที่ยว 3
		แล้ง 8	6.87	
		ท่วม+แล้ง 25	16.51	
		น้ำเค็มรุก 2	0.001	
เหนือ	12	10	6.66	2
กลาง	15	14	12.81	1
ตะวันออก เฉียงเหนือ	16	14	11.81	2
ตะวันออก	8	3	2.05	5
ใต้	11	8	1.09	3
ใต้ชายแดน	4	4	0.19	-

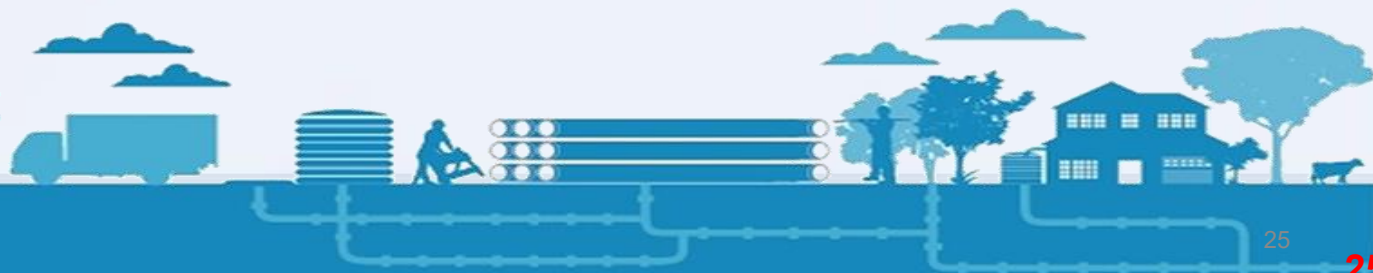
34.62

*พื้นที่ที่ต้องพัฒนาเร่งด่วนเช่นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

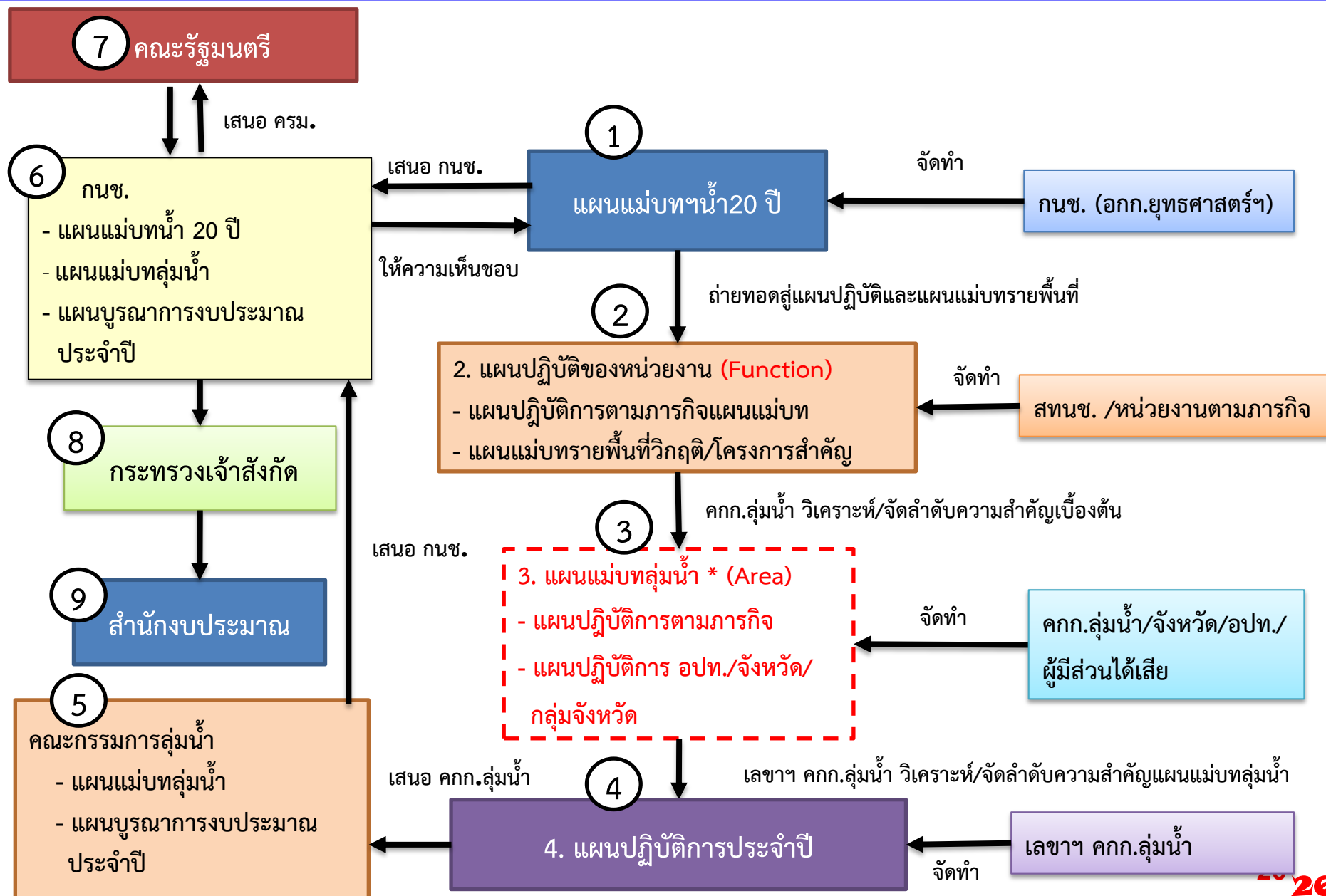
4. ทิศทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บท การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

Water
management

แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปีสู่การปฏิบัติ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการลุ่มน้ำด้านแผนงาน

มาตราที่ 35

ผลลัพธ์

(1) จัดทำแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ อนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

ทิศทาง กรอบแนวทางการการพัฒนา และ เป้าหมายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของลุ่มน้ำที่เหมาะสม (สอดคล้องกับแผนแม่บทน้ำ 20 ปี

(2) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไข ภาวะน้ำแล้ง-ท่วม

กรอบแนวทางปฏิบัติในเตรียมการ และ รับมือกับภาวะน้ำท่วมและน้ำแล้ง

(7) เสนอความเห็นต่อ กนช. เกี่ยวกับแผนงานและโครงการ ในเขตลุ่มน้ำ

ข้อเสนอของลุ่มน้ำต่อกรอบแผนงานและ งบประมาณเพื่อรับการจัดสรรงบประมาณ

ความเชื่อมโยงแผนแม่บทที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

แผนที่ 19 แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

(แผนระดับที่ 2)

พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

- จัดการน้ำเพื่อชุมชนชนบท
- จัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม
- จัดระบบการจัดการน้ำในภาวะวิกฤติ
- จัดการบริหารน้ำเชิงลุ่มน้ำอย่างมีธรรมาภิบาล

เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้าง มูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

- จัดการน้ำในเขตเมือง
- จัดการน้ำเพื่อการพัฒนา
- เพิ่มผลิตภาพของการใช้น้ำ

อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

- พิสูจน์และสอบเขตแม่น้ำ ลำคลอง
- แก้ไขปัญหา และป้องกันการรุกร้าแนวเขตแม่น้ำ
- อนุรักษ์ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทุกมิติ
- จัดทำข้อกำหนดด้านภูมิสถาปัตยกรรมและวิศวกรรม

แผนแม่บทน้ำ (ระดับที่ 3)

ด้านที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

- เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ
- ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง การจัดทำฝังน้ำ
- การจัดการพื้นที่น้ำท่วม และพื้นที่ชะลอน้ำ
- การบรรเทาอุทกภัยในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ

ด้านที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำ

- การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม

ด้านที่ 6 การบริหารจัดการ

- ปรับปรุงองค์กรด้านการบริหารจัดการน้ำ
- การจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำ
- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ

ด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

- พัฒนาประปาชนบท/ประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ
- พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน และราคาที่เหมาะสม
- การประหยัดน้ำในทุกภาคส่วน

ด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

- พัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนใหม่
- บริหารจัดการความต้องการ
- จัดหาน้ำพื้นที่เกษตรน้ำฝน

ด้านที่ 4 การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

- ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลอง
- ลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด
- เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย

ความเชื่อมโยงกับแผนงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

แผนย่อยประเด็นที่ 19

แนวทางการพัฒนา

กลุ่มแผนงานโครงการ ทบ.

ด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

1.1 การพัฒนาพัฒนา ขยายเขต และเพิ่ม

ประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน

- พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่หาน้ำยาก
- เพิ่มน้ำต้นทุนให้กับระบบประปาหมู่บ้าน
- พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลให้โรงเรียน

ด้านที่ 6 การบริหารจัดการ

- ทุกแผนงานภายใต้แผนด้านที่ ๖

ด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

2.3 การจัดหาน้ำให้พื้นที่เกษตรน้ำฝน

- กลุ่มโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

2.4 การพัฒนาแหล่งน้ำใหม่ และระบบส่งน้ำ

- กลุ่มโครงการพัฒนาบาดาลขนาดใหญ่
- กลุ่มโครงการบาดาลเพื่อเมืองท่องเที่ยว
อุตสาหกรรม

ประเด็นการขับเคลื่อนแผนแม่บทด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

ประเด็นการขับเคลื่อน

พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน
และราคาที่เหมาะสม

แนวทางการขับเคลื่อน

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำบริโภค

การสำรวจคุณภาพน้ำในระบบ
ประปาหมู่บ้าน

จัดทำโครงการน้ำร่อง และถ่ายทอดเทคโนโลยี
และเพิ่มขีดความสามารถให้ท้องถิ่น

การพัฒนา เพิ่มขีดความสามารถ และ
ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ท้องถิ่น

การกำกับดูแล มาตรฐาน และให้
ใบรับรองแก่ท้องถิ่น

ทิศทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทด้านที่ 1

ประเด็นการขับเคลื่อนแผนแม่บทด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต

ประเด็นการขับเคลื่อน

แนวทางการขับเคลื่อน

1

การจัดการน้ำ
ในพื้นที่เกษตรน้ำฝน

ศึกษา สำรวจ และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน/บาดาล

ศึกษา สำรวจ กำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพ

เป็นหน่วยหลักในการขับเคลื่อนวางแผนและประสานงานเพื่อดำเนินงานเชิงพื้นที่

2

การเพิ่มผลิตภาพภาคการผลิต

รวบรวมข้อมูลการใช้น้ำทุกภาคส่วน /สำรวจการใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

กำหนดพื้นที่เป้าหมาย และส่งเสริมการเกษตรในการปรับเป็นพืชมูลค่าสูง

ขับเคลื่อนในพื้นที่ภาคตะวันออก และลุ่มน้ำที่มีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ นำไปสู่การปรับโครงสร้างการใช้น้ำ

3

การจัดการด้านความต้องการ

พัฒนาแนวทางเทคนิคการส่งน้ำ/การปลูกพืชใช้น้ำน้อยในพื้นที่เขตชลประทาน

สนับสนุนเทคนิคให้โรงงานที่ใช้น้ำมาก การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ และการประหยัดน้ำ

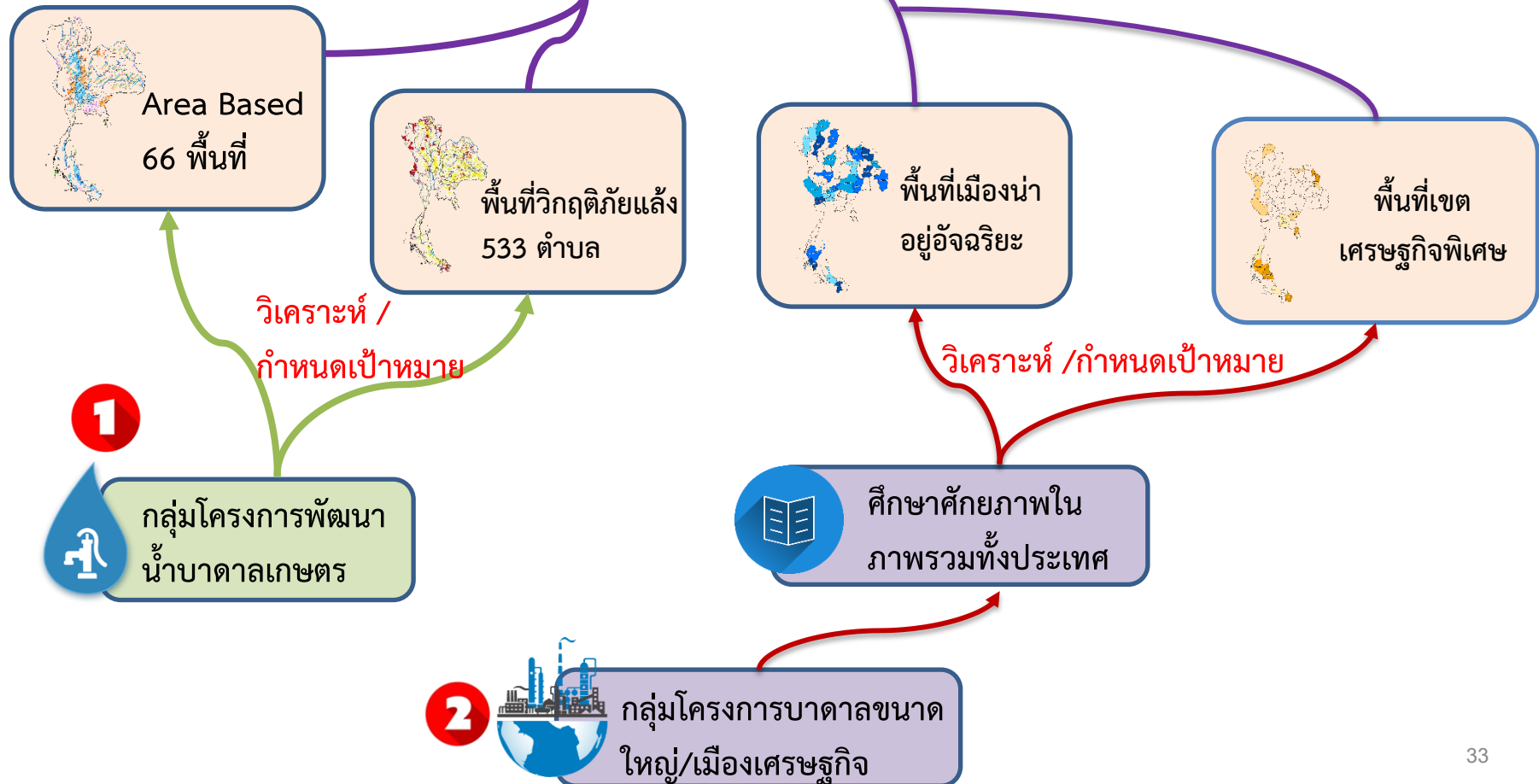

ขับเคลื่อนงานวิจัย เพื่อกำหนดแนวทาง เทคโนโลยี และการปฏิบัติ หลังจาก
นั้นภายใน 3-5 ปี จะเริ่มดำเนินการสนับสนุนให้โรงงานดำเนินการ

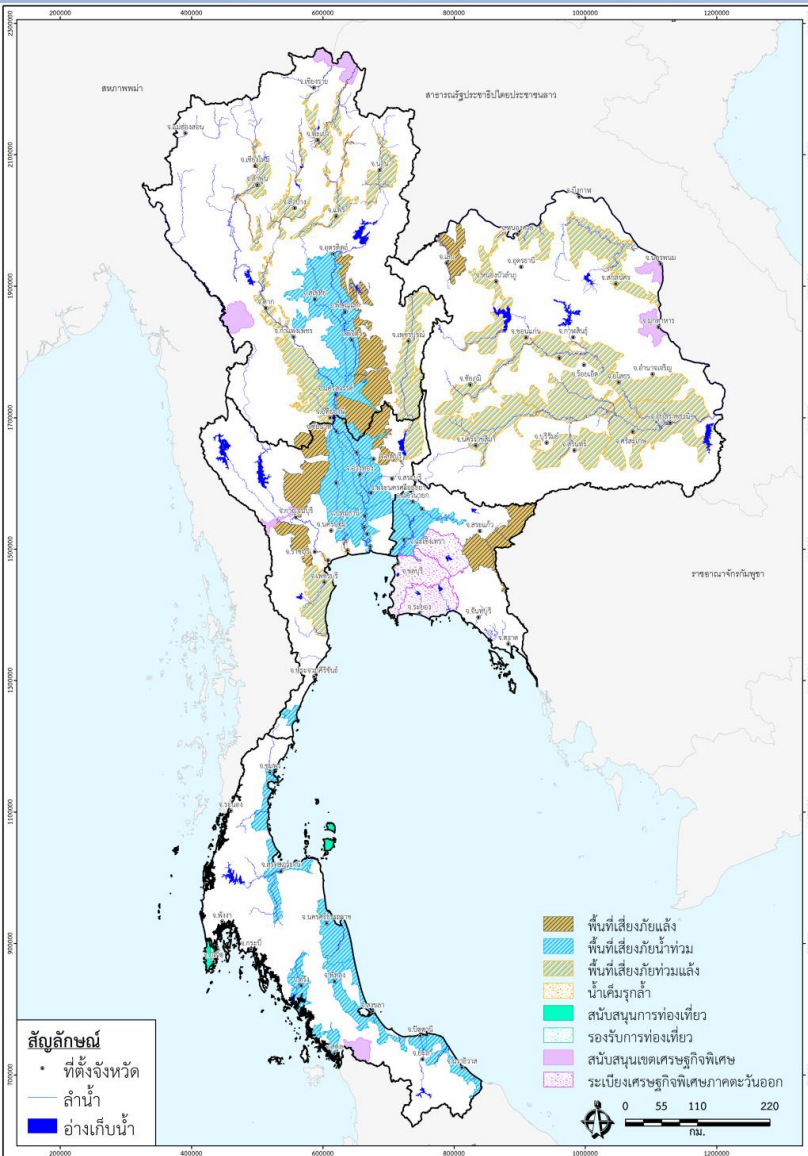
ทิศทางการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทด้านที่ 2

จัดทำแผนปฏิบัติการ 20 ปี /
ระบุพื้นที่ในระดับลุ่มน้ำ

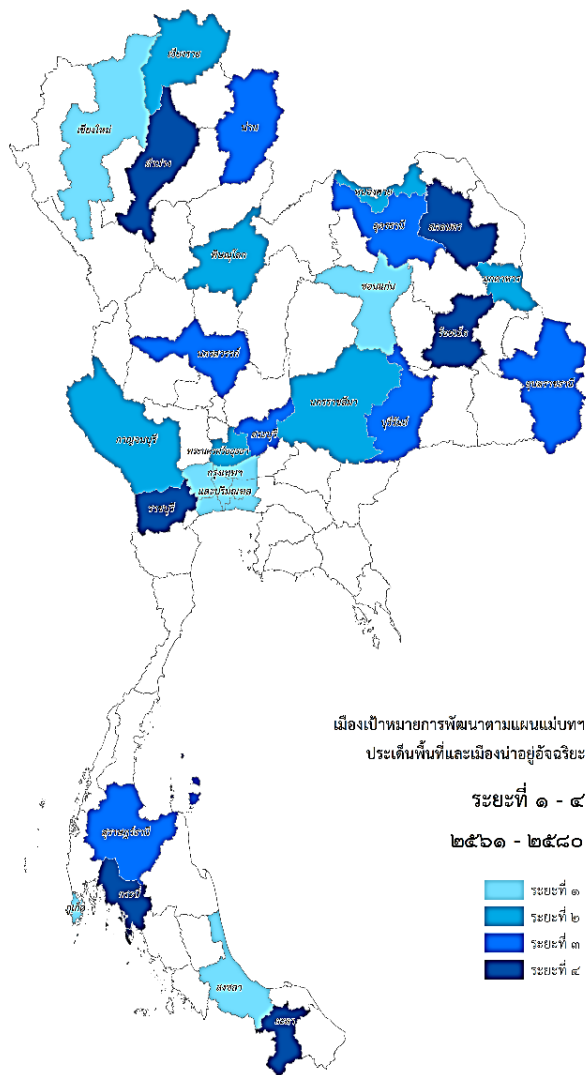
การแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ (Area Based)

รวมArea-Based (แห่ง/ล้านไร่)		พื้นที่ประสบปัญหา ด้านน้ำ (แห่ง/ล้านไร่)		พื้นที่พัฒนา* (แห่ง/ล้านไร่)
ทั่วประเทศ	66	ท่วม 18	11.24	ศก.พิเศษ 10 ท่องเที่ยว 3
		แล้ง 8	6.87	
		ท่วม+แล้ง 25	16.51	
		น้ำเค็มรุก 2	0.001	
เหนือ	12	10	6.66	2
กลาง	15	14	12.81	1
ตะวันออก เฉียงเหนือ	16	14	11.81	2
ตะวันออก	8	3	2.05	5
ใต้	11	8	1.09	3
ใต้ชายแดน	4	4	0.19	-

34.62

แผนแม่บทประเด็นที่ 6 พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

ภาค	ระยะที่ 1 61-65	ระยะที่ 2 66-70	ระยะ 3 70-75	ระยะ 4 76-80
เหนือ	เชียงใหม่	เชียงราย พะเยา	น่าน นครสวรรค์	ลำปาง
กลาง	กรุงเทพและ ปริมณฑล	อยุธยา	กาญจนบุรี สระบุรี	ราชบุรี
ตะวันออก เฉียงเหนือ	ขอนแก่น	นครราชสีมา หนองคาย มุกดาหาร	อุดรธานี บุรีรัมย์ อุบลราชธานี	ร้อยเอ็ด สกลนคร
ตะวันออก	-	-	-	-
ใต้	ภูเก็ต สงขลา	-	สุราษฎร์ธานี	กระบี่
ใต้ชายแดน	-	-	-	ยะลา

เมืองเป้าหมายการพัฒนาตามแผนแม่บท
ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ระยะที่ ๑ - ๑
๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

ระยะที่ ๒ - ๒
ระยะที่ ๓ - ๓
ระยะที่ ๔ - ๔

36

ประเด็นการขับเคลื่อนแผนแม่บทด้านที่ 6 การบริหารจัดการ

ประเด็นการขับเคลื่อน

แนวทางการขับเคลื่อน

6 การบริหารจัดการ

กฎหมาย

ปรับปรุงและทบทวน พรบ. น้ำบาดาล ให้สอดคล้อง กับ พรบ. น้ำ

แผนแม่บทน้ำ

แผนแม่บทน้ำ

การจัดทำแผนปฏิบัติการ 20 ปี ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทน้ำฯ 20 ปี

การศึกษา วิจัย

การศึกษาวจัยพัฒนานวัตกรรมใหม่ เพื่อการพัฒนา น้ำบาดาล เช่น บาดาลขนาดใหญ่ (RBF) Conjunctiveuse

การพัฒนาระบบฐานข้อมูล

การพัฒนาระบบฐานข้อมูล เชื่อมโยงศูนย์นาคราช กับ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ

การส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติ

แผนระดับ 1

แผนยุทธศาสตร์ชาติ

ตอบสนอง

แผนระดับ 1

ถ่ายทอดสู่
แผนระดับ 2

แผนระดับ 2

- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนพัฒนาฯ 12 (รายการ)
- ประเด็นปฏิรูปด้านน้ำ

ตอบสนองแผนระดับ 2

ถ่ายทอดสู่แผนระดับ 3

แผนระดับ 3

แผนแม่บทน้ำ 20 ปี

ถ่ายทอดสู่แผนแม่บท
ลุ่มน้ำตามพรบ.น้ำ 61

แผนแม่บทลุ่มน้ำ

วิธีการ

ผลลัพธ์

ประเมินสถานการณ์/ทิศทาง
พัฒนาด้านน้ำตามแผน 12

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง/
ทิศทางการจัดการน้ำในพื้นที่

วิเคราะห์ปัญหาและ
ศักยภาพ

พื้นที่ที่เกิดปัญหา /
แนวทางการแก้ไขเบื้องต้น

กำหนดทิศทาง/เป้าหมาย
/แนวทางการพัฒนา

กรอบแนวทางการพัฒนา
ด้านน้ำและเป้าหมาย
5, 10 และ 20 ปี ในพื้นที่

จัดทำแผนงาน/แผนปฏิบัติ
การ/แผนปฏิบัติการประจำปี

แผนปฏิบัติการช่วง
ปี พ.ศ.2563 - 2565

ถ่ายทอดเป้าหมาย/แนวทางพัฒนา
รายการสู่แผนระดับลุ่มน้ำ

- ข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ
- Area base 66 พื้นที่
- พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ
- พื้นที่เมืองน้ำอยู่

- แผนปฏิบัติการหน่วยงาน (Function)
- แผนปฏิบัติการจังหวัด (Area)
- แผนปฏิบัติการท้องถิ่น/อปท. (Area)

เป้าหมาย/ตัวชี้วัดตอบสนองต่อเป้าหมายแผนระดับ 2
และแผนพัฒนาฯ (ภาค)

เป้าหมาย/ตัวชี้วัดตอบสนองต่อเป้าหมายแผนระดับ 3

“น้ำคือชีวิต...เป็นภารกิจของทุกคน”

